

גמרא:

[ראה הערה (275)]:

תנו רבנן: כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר, אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום.

אמנם, אף שכל מעשה יום הכפורים (276) נפסל כשאינו על הסדר; אין עקיפת כל עבודה פוסלת את העבודה העוקפת

ומחשבתה כנעשית שלא על הסדר, אלא עקיפת עבודות שנאמר עליהן "חוקה" [והיתה זאת לכם לחוקת עולם], המלמד שסידרן מעכב.

ונחלקו תנאים (277) איזה עבודות נאמר עליהן "חוקה", וסידרן מעכב ופוסל את העבודות המאוחרות שהוקדמו להן.

אמר רבי יהודה: אימתי, בדברים הנעשין בארבעה בגדי לבן מבפנים בקודש הקדשים

275. הסוגיא הבאה מתבארת לפי שיטת רש"י וכפשוטות משמעות לשונו, ועל הדרך שהחליט באבני נזר או"ח סימן תנו אות כ בהבנת דברי רש"י.

וראה שם אריכות גדולה בענין זה, והביא, שדרך זו בהבנת רש"י היא אחת מן הדרכים שהבינו בתוספות ישנים בשיטת רש"י; וראה שם מדברי הריטב"א בשיטת רש"י; ושיטות הראשונים עצמם בביאור הסוגיא; ובסוף הסוגיא בהערות נתבארו עיקרי השיטות האחרות.

276. בכסף משנה ואור שמח עבודת יום הכפורים ה ג, נקטו, ששעיר המוספין נפסל אם נעשה שלא על הסדר, ואף שאינו מ"עבודות היום"; ולא נתבאר אם אף עבודות שאין ענינן מעבודת יום הכפורים כלל, נפסלים כשנעשו שלא על הסדר [וראה מה שכתב על דברי הכסף משנה בחידושי מרן רי"ז הלוי שם; וראה עוד בהערה 278 לקמן].

277. דע, שיש כמה שיטות בדבר, כיצד היא דעת התנא קמא של המשנה אם כרבי יהודה אם כרבי נחמיה; ודע עוד, שבגמרא סא א, מוקמינן למה ששנינו: הקדים דם השעיר לדם הפר יחזור ויזה מדם השעיר, דמיירי במתנות שבהיכל, ולדעת רוב הראשונים [מלבד דעת הרמב"ם]

מתנות שבהיכל עבודות שבחוץ הן.

ופשטות לשון התוספות סנהדרין מט ב, ד"ה כל מעשה יום הכפורים משמע: שנחלקו התנאים בדעת תנא קמא [אמנם ראה היטב מהרש"א שם].

ובגבורת ארי [מלואים] במשנה כתב בתחילה, שפשטות כוונת המשנה היא: כל מעשה יום הכפורים וכו' לא עשה ולא כלום "כיצד" הקדים דם השעיר וכו', והואיל ומוקמינן לה במתנות שבהיכל, על כרחך משנתנו רבי נחמיה היא.

ושוב דחה דיש לומר, דלכתחילה קאמר שיחזור ויזה, אבל בדיעבד לא וכרבי יהודה.

ורבינו עקיבא איגר [גמרא ס ב, בסופו], נקט בפשיטות, כי הואיל ומוקמינן לה במתנות שבהיכל, על כרחך משנתנו רבי נחמיה היא.

ובזבח תודה, כתב דפשטות לשון המשנה משמע שהוא בדרך: כיצד, ומשמע עיכובא בדיעבד, ומשנתנו כרבי נחמיה, ונשאר בצ"ע.

ובחזון איש [קכז ח ד"ה שם ה"ד] הוסיף: שאי אפשר לפרש משנתנו לכתחילה; כי הואיל וכבר יצא ידי הזאות השעיר, אינו מתקן כלום במה שיחזור ויזה ואין זה אלא כמזה מים בעלמא.

אמנם ביאר, שהקדמת דם השעיר לדם הפר הוי מחוסר זמן ואין צריך קרא לעכב, ראה שם